

PRIORITNÉ TÉMY EURÓPSKEJ POLITIKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA ROK 2020

Vstupom do EÚ získala SR právo sa spolupodieľať na rozhodovacom procese o jednotlivých politikách EÚ, legislatíve či rôznych iniciatívach. Pre aktívne zapájanie sa do formovania európskych politík, prijímania kvalitnej legislatívy a úspešné presadzovanie záujmov SR je potrebné včasné zadefinovanie našich základných východiskových pozícií ku kľúčovým agendám EÚ.

Vzhľadom na špecifický charakter európskej politiky, ktorá je do výraznej miery domácou agendou s priamym dopadom na našich občanov, sa vláda SR v Programovom vyhlásení na obdobie rokov 2020 – 2024 zaviazala posilniť systém strategického riadenia európskych politík vrátane zapojenia vrcholnej politickej úrovne. Zároveň týmto materiálom naplňa záväzok vypracovať pozície k európskym politikám na úrovni rezortov, od ktorých sa očakáva, že budú k európskej agende pristupovať aktívne, a že budú viesť intenzívnu komunikáciu s európskymi inštitúciami, partnermi v členských krajinách EÚ a dotknutými subjektami v SR vrátane NR SR tak, aby SR naplno využívala svoje členstvo v EÚ.

Európska zelená dohoda

Európska únia deklarovala ambíciu **byť do roku 2050 klimaticky neutrálnym a zeleným kontinentom**, čo si vyžiada rozsiahlu transformáciu celého hospodárstva a rad zásadných zmien s dopadom na viacero aspektov života spoločnosti. Postup pre dosiahnutie tohto cieľa naznačila EK v decembri 2019 zverejnením *Európskej zelenej dohody (EZD)*. Európska zelená dohoda je pretavením cieľov udržateľného rozvoja Agendy 2030 OSN do podmienok EÚ. Ide o strategický dokument, ktorý je cestovnou mapou na najbližších päť rokov a predstavuje rad opatrení, **okrem zmeny klímy a ochrany životného prostredia, vrátane zastavenia straty biodiverzity a degradácie ekosystémov a ich služieb, zahŕňa aj politiky v oblasti obehového hospodárstva, digitálnej transformácie, energetiky, priemyslu, dopravy, stavebníctva, pôdohospodárstva, lesníctva a ďalšie.**

Horizontálny charakter EZD potvrdzuje, že klimatická transformácia sa stáva rozhodujúcim determinantom pre mnohé európske politiky. **Koordinácia politík** na národnej a európskej úrovni vo vzťahu k cieľu klimatickej neutrality je základným predpokladom pre úspešné zvládnutie procesu klimatickej transformácie. Svojim rozsahom a **horizontálnym charakterom** predstavuje táto téma výzvu pre všetky oblasti politík a pre všetky rezorty vlády SR. To si vyžaduje koordináciu na najvyššej možnej úrovni a s aktívnym zapojením všetkých relevantných a zainteresovaných aktérov, s využitím existujúcich i pripravovaných nástrojov.

Dekarbonizácia je kľúčová pre rozvoj moderného hospodárstva, nových technológií, inovácií a vznik nových pracovných príležitostí, ako aj pre zlepšovanie kvality životného prostredia, znižovanie znečistenia klímy a ochranu biodiverzity. Súčasne je potrebné zohľadniť sociálne a finančné náklady, ktoré prináša. To si bude vyžadovať úzku spoluprácu vládneho i mimovládneho sektora. Aby SR bola v rámci EZD schopná dostatočne rýchlo, flexibilne a efektívne formulovať svoje pozície, prijímať rozhodnutia na národnej úrovni a následne presadzovať svoje záujmy a priority na úrovni EÚ je nevyhnutná **pružná spolupráca zainteresovaných subjektov, vysoká miera synergie sektorových politík a konzultovanie rozhodnutí na politickej a celospoločenskej úrovni.**

EZD predstavuje plán opatrení, ktoré sú zamerané na nasledovné oblasti: zvýšenie ambícií EÚ v oblasti klímy na roky 2030 a 2050; bezpečné dodávky čistej a cenovo dostupnej

energie; mobilizácia priemyslu v záujme čistého a obehového hospodárstva; výstavba a renovácia efektívne využívajúca energiu a zdroje; ambícia nulového znečistenia pre netoxické prostredie; zachovanie a obnova ekosystémov a zastavenie straty biodiverzity; spravodlivý, zdravý a ekologický potravinový systém; a urýchlenie prechodu na udržateľnú a inteligentnú mobilitu. Transformácia má byť podporená prostredníctvom finančných systémov, podporou výskumu a inovácií, ako aj aktiváciou vzdelávania a odbornej prípravy. Súčasťou je aj „ozelenenie“ európskeho semestra tak, aby zohľadňoval ciele trvalo udržateľného rozvoja OSN (tzv. SDGs).

EK už 4.3.2020 predstavila **klimatický zákon**, ktorý má zakotviť do právneho poriadku EÚ cieľ klimatickej neutrality do roku 2050. Na jeseň by mala predstaviť revízie cieľa EÚ na **obmedzenie emisií skleníkových plynov do roku 2030** (zo súčasných 40% na 50 až 55%). Oznámenie „**Investičný plán pre udržateľnú Európu**“ zo 14.1.2020 je odpoveďou ako do roku 2030 financovať prechod na uhlíkovo neutrálnu ekonomiku. EK navrhuje investovať minimálne 1000 mld. EUR, pričom sa počíta aj so spolufinancovaním zo strany členských štátov a súkromného sektora. Jadrom návrhu je Mechanizmus spravodlivej transformácie (100 mld. EUR) postavený na troch pilieroch: Fonde spravodlivej transformácie, schéme InvestEU Just Transition Scheme a úveroch EIB pre verejný sektor. Rokovania sú prepojené na rokovania o VRF 2021-2027.

Počas tohto roka by mali prísť iniciatívy aj pre oblasť biodiverzity (Stratégia EÚ pre ochranu biodiverzity do roku 2030), dopravy a energetiky (*Stratégia inteligentnej sektorovej integrácie*), stavebníctve (obnova budov) či poľnohospodárstve (*Stratégia „Z farmy na stôl“*) ako aj príprava Európskeho rámcového programu pre výskum a inovácie Horizont Európa.

Pandémia COVID-19 možno spomalila aktivity v boji so zmenou klímy a stratou biodiverzity na medzinárodnej i európskej úrovni, ale EZD ostáva pre EÚ základným elementom transformácie hospodárstva EÚ v záujme udržateľnej budúcnosti a rastu v EÚ, a to aj v procese obnovy po COVID-19. Ochrana prírody, biodiverzity a krajiny a boj proti zmene klímy síce primárne patria do gescie **MŽP SR**, ktoré je aj gestorom oznámenia o EZD, ale s ohľadom na konceptuálny charakter zmeny hospodárstva a spoločnosti sa jednotlivé legislatívne i nelegislatívne návrhy v rámci EZD sa budú týkať viacerých rezortov - **MH SR, MDV SR, MPRV SR, MŠVVŠ SR, MF SR, ÚPVII a MZVEZ SR**. Zaisťovanie potrebnej konzistentnosti a presadzovania záujmov SR pri nastavovaní jednotlivých európskych politík si vyžaduje nastaviť **efektívny a fungujúci vnútroštátny koordinačný mechanizmus pre oblasť nízkouhlíkovej transformácie a to čo najskôr**.

Priemyselná politika a štátna pomoc

Priemyselná politika

EK 10.3.2020 zverejnila novú *Európsku priemyselnú stratégiu*, ktorej hlavným cieľom je **adaptácia priemyslu na ambiciózne klimatické ciele a udržateľné využívanie prírodných zdrojov, ako aj súčasné udržanie jeho konkurencieschopnosti**. Budúcnosť európskeho priemyslu má byť postavená na troch pilieroch: globálna konkurencieschopnosť, klimatická neutralita/udržateľnosť a digitálne technológie. EK plánuje priemyselnú politiku prepojiť s mnohými ďalšími oblasťami. V prvom rade ide o prepojenie s EZD, v rámci spoločného cieľa prechodu na udržateľnú a ekologicky čistú priemyselnú výrobu. Ďalej je táto stratégia prepojená s prehlbovaním **vnútorného trhu** (pomocou digitalizácie), rozšírením a posilnením **obehového hospodárstva**, zlepšením **hospodárskej súťaže a štátnej pomoci**, rozvojom **inovácií, vedy, výskumu, rekvalifikáciou pracovníkov**, ale aj podporou **prechodu**

dopravy na čisté a udržateľné palivá, s preventívnymi a udržateľnými krokmi v oblasti ochrany prírody, biodiverzity a ochrany ekosystémov a ich služieb. Bez ochrany a udržateľného využívania prírodných zdrojov totiž nebude možné z dlhodobého hľadiska naplniť ani ciele priemyselnej politiky a to vo väčšine sektorov. Zameraním novej priemyselnej stratégie je tiež podpora priemyslu a zároveň zachovanie jeho čo najväčšej suverenity a konkurencieschopnosti. Stratégia je koncipovaná širokospektrálne a jednotlivé opatrenia by mali byť súčasťou dokumentov, ktoré EK plánuje predstaviť v budúcnosti (akčné plány, resp. stratégie).

Moderná európska priemyselná stratégia mala byť diskutovaná na Európskej rade v marci, debata sa však odložila kvôli aktuálnemu vývoju spôsobenému pandemiou COVID-19 na neskoršie obdobie (v r. 2020).

Kríza spôsobená pandemiou COVID-19 môže mať vplyv na ďalšie smerovanie priemyselnej politiky so **snahou o väčšiu diverzifikáciu a regionalizáciu a podporu národných/lokálnych výrobných procesov**, resp. nadobudnutie **ekonomickej suverenity v strategických oblastiach**. Je pravdepodobné, že témy diverzifikácie výrobných aktivít, posilnenie domácej (európskej) výroby, definovanie strategických odvetví a budovanie strategických zásob budú predmetom diskusie na úrovni EÚ.

Protekcionalizmus a nerovnaké podmienky európskych spoločností v rámci hospodárskej súťaže s čínskymi a americkými spoločnosťami vedú niektoré ČŠ k snahe **o uvoľnenia zmien pravidiel fúzií za účelom posilnenia konkurencieschopnosti veľkých európskych spoločností** (snaha o tvorbu tzv. európskych šampiónov).

Priemyselná politika je pre SR, ako jednu z najviac industrializovaných krajín EÚ s energeticky náročným priemyslom, zásadnou témou. Je preto nevyhnutné **včas zadefinovať základné východiskové pozície SR, aktívne sa zapájať do formovania európskej politiky** v tejto oblasti **a presadzovať naše pozície pri príprave dokumentov**, ktoré budú prijímané v súlade s novou *Európskou priemyselnou stratégiou*.

Štátna pomoc

V súčasnosti platia flexibilnejšie pravidlá poskytovania štátnej pomoci, ktoré EK vydala 19.3.2020 oznámením o *Dočasnom rámci štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súvislosti s prepuknutím choroby COVID-19*. Oznámenie dočasne upravuje pravidlá tak, aby ČŠ mohli flexibilnejšie poskytovať štátnu pomoc podnikom za účelom preklenutia súčasnej ekonomicky nepriaznivej situácie. Zahŕňa päť druhov pomoci, ktorá bude uznaná za súladnú s pravidlami jednotného trhu:

- priame granty (alebo daňové zvýhodnenia) do výšky 800 000 EUR pre jednu spoločnosť. Strop pre podniky pôsobiace v poľnohospodárskej prvovýrobe je 100 000 EUR a pre podniky pôsobiace v odvetví rybolovu a akvakultúry zase 120 000 EUR.
- štátne záruky za bankové pôžičky;
- subvencovanie úrokových sadzieb;
- záruky pre banky, ktoré sprostredkujú štátnu pomoc;
- krátkodobé poistenie vývozných úverov.

EK vydala 3.4.2020 oznámenie o doplnení *Dočasného rámca štátnej pomoci schváleného 19. marca 2020* s cieľom identifikovať ďalšie dočasné opatrenia štátnej pomoci, ktoré majú pomôcť ČŠ urýchliť výskum, testovanie a výrobu výrobkov dôležitých pre boj s COVID-19, chrániť pracovné miesta a ďalej podporovať hospodárstvo v súvislosti s

vypuknutím COVID-19. Platnosť dočasného rámca štátnej pomoci sa týmto rozširuje na nasledovné oblasti:

- podpora výskumu a vývoja súvisiaceho s COVID 19;
- podpora výstavby a rozširovania testovacích zariadení v ČŠ;
- podpora výroby výrobkov dôležitých na boj proti ďalšiemu šíreniu COVID-19;
- cielená podpora vo forme odkladu platenia daní;
- cielená podpora vo forme mzdových dotácií pre zamestnancov.

EK 8.5.2020 prijala **druhý dodatok a doplnenie** Dočasného rámca štátnej pomoci, ktorý stanovuje kritériá, na základe ktorých môžu ČŠ poskytnúť spoločnostiam v núdzi rekapitalizáciu a podriadený dlh. Pri schvaľovaní schémy podľa tohto dodatku bude EK individuálne posudzovať pomoc pre spoločnosti, ktorých prahová hodnota prekračuje 250 miliónov EUR.

EK plánuje tento rámec ponechať v **účinnosti do konca roka 2020**. Pred jeho koncom bude EK posudzovať jeho účinnosť a vhodnosť a na základe výsledku rozhodne o prípadnom predĺžení jeho účinnosti. Niektoré ČŠ však už teraz upozorňujú, že **využívanie flexibilných pravidiel štátnej pomoci môže narúšať rovnaké podmienky (*level playing field*) na jednotnom trhu**. Dočasne uvoľnené podmienky môžu potenciálne znevýhodňovať menšie a stredné krajiny, ktoré sú z hľadiska HDP, a teda objemu pomoci z národných zdrojov, v menej výhodnej pozícii oproti väčším a bohatším krajinám. V tejto súvislosti je potrebné analyzovať výhody a nevýhody uplatňovania flexibilných pravidiel štátnej pomoci pre slovenské hospodárstvo. *Pozn.: EK 21.4.2020 schválila na základe dočasného rámca štátnej pomoci prvú schému štátnej pomoci pre SR. Táto schéma, vo výške 2 miliárd EUR, má za účel napomôcť zachovaniu zamestnanosti a podpore SZČO, ktoré sú ovplyvnené prepuknutím pandémie COVID-19.*

Prehodnotenie a kontrola vhodnosti uplatňovania usmernení o štátnej pomoci tak, aby boli zabezpečené rovnaké podmienky (*level playing field*) v rámci Európy je spomínaná už v novej **Európskej priemyselnej stratégii**. V dôsledku prijímania ekonomických opatrení v súvislosti s COVID-19 však EK túto tému ďalej nerozvíjala. Je možné očakávať, že po tom, ako sa hospodárska situácia stabilizuje bude diskusia na pôde EÚ venovaná aj revízii predkrízových pravidiel uplatňovania štátnej pomoci. V tomto ohľade **bude potrebné zadefinovať pozíciu SR k novej revízii uplatňovania pravidiel štátnej pomoci**.

Digitalizácia

V digitálnej oblasti sa aktivita EK presúva z doterajšieho pomerne úspešného zamerania na budovanie jednotného digitálneho trhu do roviny **regulovania fenoménov, ako sú umelá inteligencia, dáta či online platformy** s cieľom ich využitia v prospech technologického napredovania európskeho hospodárstva. V Pracovnom programe EK na rok 2020 je zdôraznené digitálne líderstvo EÚ a tri hlavné oblasti zamerania: **umelá inteligencia, dáta a digitálne služby**.

EK 19.2.2020 zverejnila Európsku digitálnu stratégiu, ktorá sa skladá z troch dôležitých dokumentov určujúcich digitálnu politiku novej EK: Oznámenie Utváranie digitálnej budúcnosti Európy, Oznámenie Európska dátová stratégia, Biela kniha Excelentnosť a dôvera v umelú inteligenciu.

Oznámenie **Utváranie digitálnej budúcnosti Európy** naznačuje, že nová digitálna stratégia má ambíciu pokryť komplexne všetky hlavné výzvy, ktoré prináša digitálna

transformácia pre ekonomiku a spoločnosť, vrátane aspektov ako je dopad digitálnej transformácie na sociálnu kohéziu a inklúziu v spoločnosti alebo na procesy demokratického politického systému.

Jedným z najočakávanejších dokumentov novej EK je biela kniha **Excelentnosť a dôvera v umelú inteligenciu** vydaná 19.2.2020, ktorá sumarizuje problematiku umelej inteligencie z hľadiska súčasného regulačného prostredia a prebiehajúcich aktivít na úrovni EÚ, pričom obsahuje identifikáciu opatrení v rámci piliera excelentnosti a piliera dôvery v budovanie pre spoločnosť prínosnej umelej inteligencie. Ide o strategicky dôležitý dokument aj pre SR, ktorá bude zavádzaním pokročilej automatizácie a robotizácie najviac zasiahnutou krajinou v rámci OECD.

Dokument **Oznámenie Európskej dátovej stratégie** sa sústreďuje na problematiku zdieľania údajov v rámci súkromného sektora a taktiež zdieľania údajov súkromného sektora s verejným sektorom s víziou, aby sa Európa stala lídrom v dátovom hospodárstve vzhľadom na veľké množstvo priemyselných dát a dát verejného sektora, ktorými disponuje. Očakáva sa, že **väčšinu konkrétnych legislatívnych iniciatív k novej digitálnej stratégii začne EK zverejňovať na jeseň 2020**. V najbližšej dobe ÚPVII v spolupráci s príslušnými orgánmi verejnej moci predloží návrhy pozícií SK k jednotlivým dokumentom z digitálneho balíčka EK.

SR má schválenú **Stratégiu digitálnej transformácie SR 2030** a z nej vychádzajúci **Akčný plán digitálnej transformácie SR na roky 2019 – 2022**, ktorého **implementácia spadá pod ÚPVII**. Medzi štyrmi strategickými oblasťami je vyzdvihnuté aj **dátové hospodárstvo a oblasť umelej inteligencie**, čo korešponduje s aktuálnymi hlavnými prioritami EK. Najbližší odpočet akčného plánu je stanovený k 30.9.2020, kedy bude príležitosť revidovať a prípadne meniť zadané opatrenia a ciele.

Dôležitou oblasťou je digitálna infraštruktúra pre vysokorýchlostné pripojenie k internetu, ktorá umožňuje fungovanie spoločnosti aj v krízových časoch, a v budúcnosti je potrebné zabezpečiť v tejto oblasti dostatočné investície. Potvrzuje to aj strategický dokument novej EK, **Utváranie digitálnej budúcnosti Európy**. Táto oblasť bude jedným z kľúčových prvkov obnovy spoločnosti a ekonomiky v post-krízovom období.

Jedným z kritických prvkov pri digitálnej transformácii je **kybernetická bezpečnosť**. Zvýšená pozornosť z pohľadu kybernetickej bezpečnosti sa týka aktuálne najmä **problematiky budovania sietí 5G**, ktorá by mala byť v EÚ v maximálnej možnej miere koordinovaná. V tomto zmysle SR víta aktivity EK, ktorá 29.1.2020 publikovala tzv. „**5G toolbox**“, ktorý má **dalej upravovať bezpečnostné riziká pri zavádzaní 5G** ako kritickej infraštruktúry EÚ.

Viaceré ČŠ EÚ (bez SR) avizovali polročný posun pri prideliťovaní frekvencií 5G v dôsledku aktuálnej krízy COVID-19, avšak komisárka M. Vestager vyzýva na dodržanie pôvodných termínov a prípadné **urýchlenie zavádzania 5G a prípravu na 6G**. V priebehu roka 2020 má prísť **k revízii Smernice o bezpečnosti sietí a informačných systémov (NIS)** s cieľom dosiahnutia vyššej miery harmonizácie medzi ČŠ v kybernetickej bezpečnosti a vysokú prioritu pre SR má aj pripravovaná aktualizácia regulácie pre online platformy a online prostredie, s vyššou mierou transparentnosti a ochrany spotrebiteľov (**Digital Service Act**).

Slovensko v indexe digitálnej ekonomiky a spoločnosti (DESI) Európskej komisie za rok 2019 obsadilo 21. miesto spomedzi 28 členských štátov EÚ. SR preto plánuje v najbližšom období podniknúť efektívne kroky, ktorými prispeje k zlepšovaniu svojho celkového skóre v indexe DESI a priblíženiu sa k priemeru krajín EÚ v najbližších rokoch.

Kybernetická bezpečnosť patrí dlhodobo medzi základné priority SR v oblasti vnútornej a vonkajšej bezpečnosti štátu. SR má platnú koncepciu kybernetickej bezpečnosti

schválenú na roky 2015 – 2020, zákon o kybernetickej bezpečnosti z roku 2018 a tiež transponovanú smernicu NIS.

Migrácia

Jednou z prioritných oblastí agendy EÚ je už niekoľko rokov téma migrácie. **Migračná kríza v roku 2015** si vyžiadala hľadanie nových riešení. Neuralgickým bodom zostalo rozhodnutie Rady EÚ z 22.9.2015 o dočasnom mechanizme na záväzné prerozdelenie osôb, ktoré jednoznačne potrebujú medzinárodnú ochranu z Talianska a Grécka v celkovom počte 120 000, ktoré odmietalo niekoľko ČŠ EÚ vrátane SR. Toto opatrenie nevyriešilo vtedajšiu situáciu. Už od tohto obdobia presadzovala SR riešenie migračnej krízy najmä spoluprácou s tretími krajinami (pôvodu a tranzitu migrantov), posilňovaním ochrany hraníc EÚ, uskutočňovaním návratov a readmisii či potláčaním aktivít prevádzáčov. **Odvtedy sa podarilo EÚ dosiahnuť v oblasti migrácie pokrok**, predovšetkým v oblasti riadenia migrácie a ochrany hraníc, a to vďaka spolupráci s tretími štátmi v Európe, Afrike i v Ázii, ako aj posilnením a transformáciou agentúry FRONTEX na Európsku pohraničnú a pobrežnú stráž. **Riziko masovej nekontrolovanej migrácie však pretrváva.** V oblasti *Spoločného európskeho azylového systému (CEAS – Common European Asylum System)*, ktorého kľúčovou časťou je určenie zodpovednosti za migrantov jednotlivými ČŠ EÚ, predstavila EK už v roku 2016 sedem návrhov legislatívnych aktov. Kým pri 5 z nich bola dosiahnutá dohoda na expertnej úrovni, 2 zostali problematické – tzv. *Procedurálne nariadenie* a *Dublinské nariadenie (Dublin IV)*. **Reforma CEAS tak zostala zablokovaná**, a pričom v kontexte aktuálnych výziev v oblasti migrácie je posun v tejto agende na úrovni EÚ žiaduci. **EÚ musí zároveň pokračovať v posilňovaní spolupráce s tretími krajinami, ktorá je pri predchádzaní nekontrolovanej migrácie rozhodujúca.**

V rámci nového inštitucionálneho cyklu EÚ je agenda migrácie jednou z prioritných oblastí. S cieľom poskytnúť nový podnet **by mala EK predložiť v prvom polroku 2020 tzv. Nový pakt o migrácii a azyle.** Pakt bude pokrývať vnútorné i vonkajšie aspekty migrácie.

Komisárka pre vnútorné záležitosti Y. Johanssonová sa v súvislosti s prípravou nového paktu o migrácii a azyle stretla so zástupcami jednotlivých ČŠ EÚ vrátane SR. Pozície SR sú reflektované (aj) v Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2020-2024. Bude **kľúčové posunúť rokovania o Novom pakte o migrácii a azyle** tak, aby sme sa vyhli opakovaniu scenára z predchádzajúcich rokov pri diskusiách o nikam nevedúcom návrhu na záväzné prerozdelenie migrantov.

Plán obnovy a viacročný finančný rámec

Plán obnovy / Cestovná mapa k obnove

V reakcii na pandémiu vyvolanú COVID-19 predsedníčka EK U. von der Leyen a predseda ER Ch. Michel predstavili dňa 21.4.2020 *Cestovnú mapu k obnove EÚ*. Svoj **plán obnovy** postavili na **štyroch princípoch**:

- a) symetrické ochromenie európskeho hospodárstva si vyžaduje aj jeho symetrické oživenie založené na **solidarite, súdržnosti a konvergencii**;
- b) zatiaľ nejasný dopad koronakrízy na európske hospodárstvo potrebuje prijímanie **flexibilných a agilných opatrení, ktoré sa budú časom adaptovať**;

- c) je nutné, aby oživenie európskych ekonomík bolo **inkluzívne, pričom musí ísť o spoločné úsilie** všetkých zúčastnených subjektov od EÚ inštitúcií, členských štátov, regiónov, súkromného sektora až po občiansku spoločnosť;
- d) akokoľvek výnimočné opatrenia sa prijmu v reakcii na koronakrízu, musia vždy rešpektovať **hodnoty a práva**, na ktorých je EÚ postavená.

V strednodobom horizonte si bude **úspešná obnova hospodárstva EÚ** vyžadovať kolektívne **kroky v štyroch kľúčových oblastiach**:

- 1) **Plne funkčný a revitalizovaný jednotný trh**: Kľúčovým prvkom bude reštartovanie európskeho hospodárstva cez revitalizáciu a ďalšie prehĺbenie jednotného trhu. Zelená a digitálna transformácia by mali v tomto procese zohrať kľúčovú úlohu. Väčší dôraz je potrebné klásť na strategickú autonómiu EÚ, prostredníctvom dynamickej priemyselnej politiky, podporou SME, start-upov a budovanie odolnej kritickej infraštruktúry, najmä v oblasti zdravotníctva. Tieto opatrenia si budú vyžadovať lepší prístup k financiám. Preto dobudovanie bankovej únie a únie kapitálových trhov je potrebné znova dostať do centra pozornosti.
- 2) **Bezprecedentné investičné úsilie**: Je potrebné vytvoriť bezprecedentne priaznivé prostredie pre investičné iniciatívy založené na verejných investíciách na národnej úrovni a úrovni EÚ a mobilizácií súkromných investícií. Jeho základným pilierom bude budúci viacročný finančný rámec EÚ na roky 2021 – 2027 spolu s Programom na obnovu Únie.
- 3) **Globálna spolupráca**: Úspešné prekonanie pandémie koronavírusu COVID-19 je otázkou medzinárodnej spolupráce presahujúcej hranice EÚ, preto je nevyhnutné pokračovať v podpore multilateralizmu a spolupráci s kľúčovými partnermi, ako sú OSN, WTO, G20 či G7. Špeciálnu pozornosť bude potrebné venovať bezprostrednému susedstvu, najmä africkému kontinentu.
- 4) **Funkčný systém riadenia**: Koronakríza preverila exekutívnu a koordinačnú kapacitu EÚ. Zároveň však poskytuje podnety o možnostiach jej efektívnejšieho riadenia a fungovania, ktoré by mali byť reflektované v post-krizovom nastavení EÚ.

Spomenuté štyri oblasti predstavujú základný okruh činností, na ktoré by sa EÚ mala v postkrízovom období zamerať. Cestovná mapa k obnove európskeho hospodárstva je vstupný rámcový dokument, ktorý bude doplnený **Akčným plánom, ktorý má obsahovať detailné opatrenia**. Nadväzujúce **iniciatívy sa gestorstvom budú líšiť**, keďže sa týkajú širokého spektra oblastí, napr. zelená transformácia, digitálna transformácia, dynamická priemyselná politika, budovanie odolnej kritickej infraštruktúry, investičné úsilie, globálna spolupráca. Preto v budúcom období bude potrebná **intenzívna koordinácia a spolupráca MZVEZ SR s jednotlivými ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy** s cieľom identifikovať k jednotlivým konkrétnym iniciatívam úlohy vyplývajúce pre SR, gestorov týchto úloh, ako aj termíny plnenia týchto úloh.

Viacročný finančný rámec EÚ 2021 – 2027

Viacročný finančný rámec EÚ na roky 2021 – 2027 (VFR) predstavuje **kľúčový rozpočtový nástroj strednodobého strategického plánovania EÚ**, ktorý je zostavovaný na **sedem rokov**, pričom nikdy nesmie byť v deficite. Jeho úlohou je poskytnúť mantinely, v rámci ktorých sa EÚ chce najbližších sedem rokov pohybovať. Štruktúrovaný je do jednotlivých výdavkových kapitol. Príjmy pochádzajú najmä z vlastných zdrojov Únie a príspevkov jednotlivých ČŠ odvodených od výšky ich HND. Vyjednávania o súčasnom VFR na roky 2014 – 2020 boli poznačené asymetrickou hypotekárnou a dlhovou krízou, snahou oživiť súkromné

investície a spotrebiteľský dopyt, pričom výsledkom bol VFR vo výške 1,00 % HND EÚ28. Vyjednávania o budúcom VFR poznačil brexit, a teda strata jedného z kľúčových prispievateľov do rozpočtu EÚ, ako aj rozširujúce sa spektrum spoločných záujmov a nových prioritných oblastí. Ďalšie rokovania budú významne ovplyvnené krízou spôsobenou pandémiou koronavírusu COVID-19.

Vyjednávania o VFR 2021 – 2027 sa začali v máji 2018 zverejnením návrhu EK vo výške 1 279 mld. EUR v bežných cenách (1,11 % predpokladaného HND EÚ27). **Predseda ER Ch. Michel predstavil 14. 2. 2020 svoj prvý kompromisný návrh** k VFR 2021 – 2027 na úrovni 1 235 mld. EUR (1,074 % HND EÚ27) a následne 20. a 21.2.2020 zvolal mimoriadne zasadnutie ER s cieľom dosiahnuť dohodu. To sa však nepodarilo, najmä vzhľadom na pretrvávajúce názorové rozdiely ohľadne celkovej výšky budúceho VFR. **Vyjednávania zostali** v nasledujúcich týždňoch **zamrznuté**.

Sociálno-ekonomická **kríza vyvolaná koronavírusom COVID-19** sa však stala **impulzom pre EK**, aby v rámci širšieho plánu obnovy predložila aj **revidovaný návrh** viacročného finančného rámca 2021 – 2027 (**VFR+**). Nový návrh EK sa očakáva v polovici mája 2020, po zanalyzovaní ekonomických dopadov krízy COVID-19 na jednotlivé ČŠ. Budúci VFR+ bude základným pilierom hospodárskej obnovy EÚ v nasledujúcich rokoch.

Návrh **VFR+** bude **primárne vychádzať z návrhu EK z mája 2018**. Celková výška rozpočtu by mala byť v intervale medzi návrhom predsedu ER Ch. Michela (1 235 mld. EUR) a pôvodným návrhom EK (1 279 mld. EUR). Počíta sa so zachovaním základnej výdavkovej štruktúry rozpočtu. Zároveň možno očakávať, aj **v kontexte Cestovnej mapy pre obnovu, niekoľko zmien**, napr. posilnenie zelených a klimatických opatrení, digitálnej transformácie, inovácií a výskumu, vrátane v oblasti zdravia, keďže podľa EK tieto oblasti majú potenciál napomôcť reštartovať ekonomiky EÚ27 a zároveň prispieť k naplneniu dlhodobých stratégií. S cieľom zvýšiť kapacitu EÚ rýchlo reagovať na nepredvídané výzvy a zabezpečenie zdravotnej starostlivosti možno anticipovať posilnenie krízových nástrojov. Možno tiež predpokladať opatrenia na zvýšenie sebestačnosti pri strategických surovinách, tovaroch a službách (ako sú lieky, lekárske pomôcky, potraviny, energie) a zvýšenú pozornosť venovanú efektívnym opatreniam na trhu práce. Potrebné zmeny sa pravdepodobne nevyhnú ani príjmovej strane rozpočtu – na význame by mali narásť najmä nové vlastné zdroje Únie.

VFR je horizontálna agenda, ktorej gestorom je MZVEZ SR a spolugestorom MF SR. Rámcovú pozíciu SR pre VFR 2021 – 2027 schválila vláda SR dňa 30.1.2019. Po zverejnení revidovaného návrhu (VFR+), ktorého predloženie spolu so súvisiacim Programom na obnovu Únie sa očakáva v polovici mája 2020, **MZVEZ SR v spolupráci s MF SR** následne v júni, po diskusii v strategickkej KEU, **predložia na rokovanie vlády materiál s návrhom aktualizovanej rámcovej pozície SR k revidovanému návrhu VFR a pozície SR k návrhu Programu na obnovu Únie**. Aktualizovaná rámcová pozícia SR bude konzultovaná v úzkej súčinnosti s ÚPVII vzhľadom na jeho nezastupiteľnú úlohu v celom procese, predovšetkým v oblasti strategického plánovania a využívania fondov EÚ prípravy obdobia 2021-2027, ktoré sú v SR hlavnou investičnou politikou.

Program na obnovu Únie

Najzásadnejšou zmenou súvisiacou s revidovaným návrhom EK k VFR bude **vytvorenie nového Programu na obnovu Únie** (POÚ). Ten bude predstavený v rámci balíka VFR+. Nebude však súčasťou VFR, ale jeho nadstavbou. POÚ by mal byť dočasný doplnok VFR na reštartovanie a stabilizovanie EÚ ekonomík po kríze COVID-19. Prostriedky z POÚ by mali byť alokované v rámci štruktúry VFR.

POÚ sa bude vyznačovať **špecifikami na príjmovej aj výdavkovej strane**. Mal by byť vo výške **niekoľko 100 mld. EUR**. Počíta sa s potenciálom jeho maximálneho využitia pomocou pákového efektu, čím by mohol **mobilizovať zdroje viac ako 1 bilión EUR**. Finančné prostriedky POÚ budú získané na kapitálových trhoch. Zdroje POÚ by mali byť využité na vytvorenie nových programov a posilnenie už existujúcich programov v najbližších rokoch, no splácané by boli v budúcich finančných rámcoch po roku 2028. Pokiaľ ide o výdavkovú stranu, prostriedky POÚ budú členským štátom pravdepodobne poskytované vo forme grantov (nenávratných príspevkov), pôžičiek a záruk. **Výrazné posilnenie** by mali zaznamenať najmä nástroje na podporu **sociálno-ekonomickej konvergenzie, štrukturálnych reforiem a investičných iniciatív**.

Viaceré prvky POÚ boli predmetom diskusie Rady pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN) v gestorstve MF SR. Očakáva sa, že **EK predloží návrh POÚ spolu s revidovaným návrhom VFR** ako jeden balík približne v polovici mája 2020. Možno predpokladať, že spoločná diskusia k obom návrhom (revidovaný VFR a POÚ) ako rozšírený VFR bude prebiehať v rámci Rady pre všeobecné záležitosti (GAC) a tiež parciálne v rámci ECOFIN. Prvá diskusia lídrov sa očakáva na samite v júni (18. - 19. 6. 2020). **Gestorom** agendy Programu na obnovu Únie je **MZVEZ SR v spolupráci s MF SR**, ktoré v júni **predložia na rokovanie vlády materiál s návrhom aktualizovanej rámcovej pozície SR k novým prvkom revidovaného návrhu VFR, vrátane návrhu Programu na obnovu Únie**.

VZŤAHY s UK (post-BREXIT)

Téma vzťahov so Spojeným kráľovstvom po brexite bude predmetom európskej agendy v najbližších mesiacoch resp. rokoch. Potom, čo sa podarilo dojednať usporiadaný odchod Spojeného kráľovstva z EÚ k 31.1.2020, začalo plynúť prechodné obdobie. Jeho dĺžka je obmedzená na 11 mesiacov (do konca 2020), s možnosťou predĺženia o jeden alebo dva roky, ktoré sa však s ohľadom na britské pozície javí ako nepravdepodobné. Podstatou prechodného obdobia je využitie tohto času na dojednanie nového partnerstva EÚ so Spojeným kráľovstvom. S ohľadom na jeho krátkosť a rozdielnosť pozícií bude dojednanie budúceho partnerstva mimoriadne náročné.

Ihneď po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ sa rozbehli interné procesy v EÚ s cieľom pripraviť pozíciu na rokovania o budúcich vzťahoch. EK predložila 3.2.2020 návrh negociačného mandátu, ktorý bol prerokovaný a schválený Radou pre všeobecné záležitosti (GAC) 25.2.2020. Mandát ide v línii politickej deklarácie o budúcich vzťahoch a potvrdzuje ambíciu dosiahnuť vyvážené a ambiciózne partnerstvo medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom. Oblasť, ktoré by malo budúce partnerstvo pokrývať sa týkajú obchodných a hospodárskych vzťahov (uzatvorenie dohody o voľnom obchode), spolupráce v oblasti bezpečnosti, zahraničnej a obrannej politiky.

V rámci doterajšieho vývoja rokovaní nedošlo k zásadnému zblíženiu pozícií EÚ a Spojeného kráľovstva. Po uskutočnení prvého negociačného kola začiatkom marca 2020 sa proces rokovaní prerušil v dôsledku šírenia epidémie COVID-19. Druhé negociačné kolo sa konalo v týždni od 20.4.2020 a tretie v týždni od 11.5., pričom ďalšie negociačné kolo je plánované na prvý júnový týždeň. Bezprostredne po jeho skončení vyjadril hlavný vyjednávač M. Barnier sklamanie z aktuálneho stavu rokovaní. Podľa neho nie je možné, aby Spojené kráľovstvo na jednej strane odmietalo predĺženie prechodného obdobia a na druhej strane nebolo ochotné pripustiť už stanovený rámec budúcich vzťahov dojednaný v Politickej deklarácii (ako súčasť Dohody o vystúpení). **Medzi štyri hlavné problematické okruhy patrí:**

rovnaké podmienky pre ekonomických operátorov; dohľad nad vykonávaním dohody; justičná spolupráca v trestných veciach; rybolov.

Okrem budúcich vzťahov sa v relácii EÚ – Spojené kráľovstvo rieši aj **otázka implementácie Dohody o vystúpení**. Tá je z pohľadu SR dôležitá najmä s ohľadom na početnú slovenskú komunitu v Spojenom kráľovstve. Dohoda o vystúpení chráni práva všetkých občanov EÚ, ktoré boli nadobudnuté do konca prechodného obdobia. Zároveň chráni práva britských občanov usadených pred týmto momentom v EÚ, teda aj v SR. V súvislosti s implementáciou dohody sa už uskutočnilo zasadnutie Spoločného výboru, kde je spolupredsedom komisár M. Šefčovič. Nasledujúce zasadnutie je plánované na jún a pôjde o poslednú príležitosť na predĺženie prechodného obdobia.

Možno očakávať, že téma vzťahov so Spojeným kráľovstvom bude pravidelne témou zasadnutí Rady EÚ pre všeobecné záležitosti (GAC) a Európskej rady. Členské štáty tu budú pravidelne informované o vývoji rokovaní so Spojeným kráľovstvom a zároveň môžu adresovať hlavnému vyjednávačovi M. Barnierovi svoje požiadavky a podnety k jednotlivým otázkam. **V júni sa očakáva zhodnotenie dosiahnutého pokroku.**

Z pohľadu SR sú vo vzťahu k vnútornej koordinácii v EÚ, ako aj k rokovaniam o budúcich vzťahoch kľúčové nasledovné **ciele a princípy**:

- Aktívne participovať na prípravnom procese dojednávania budúcich vzťahov EÚ so Spojeným kráľovstvom.
- Monitorovať, priebežne analyzovať a chrániť záujmy SR, ktoré budú ovplyvnené a dotknuté nastavením budúcich vzťahov so Spojeným kráľovstvom, najmä v oblasti obchodných vzťahov a ochrany občanov.
- Presadzovať, aby konečná podoba dohody, resp. dohôd budúcich vzťahov so Spojeným kráľovstvom bola prijateľná, vyvážená a prospešná pre obe strany.
- Vyhybať sa disparitným a asymetrickým riešeniam, práva musia korešpondovať s povinnosťami na oboch stranách.
- Prispievať k dosiahnutiu a zachovaniu jednoty EÚ 27 v rokovaníach o budúcich vzťahoch so Spojeným kráľovstvom.

Vo vnútroštátnych podmienkach SR bola zachovaná existujúca koordinačná štruktúra z rokovaní o vystúpení. **Koordinátorom celého procesu** tak v zmysle materiálu schváleného uznesením vlády č. 58/2020 **zostáva MZVEZ SR**. Medzirezortnou platformou na koordináciu stanovísk zostáva **Medzirezortná koordinačná skupina na úrovni štátnych tajomníkov rezortov**. Jej úlohou bude koordinovať postup rezortov pri príprave pozícií a stanovísk SR v priebehu negociačného procesu. SR musí počas rokovaní vystupovať jednotne, čo si vyžiada koordinovanú a efektívnu prípravu. **Je nutná aktívna participácia všetkých rezortov** (na rokovaníach, formovaní stanovísk SR, príprave podkladov), **pružná spolupráca a komunikácia na národnej úrovni a poskytovanie maximálnej súčinnosti národnému koordinátorovi – MZVEZ SR**.

Konferencia o budúcnosti EÚ

Myšlienku Konferencie o budúcnosti Európy predstavila predsedníčka EK U. von der Leyen vo svojom programovom zameraní v decembri 2019. Má byť **inkluzívnou a otvorenou platformou pre občanov, občiansku spoločnosť, európske inštitúcie a vlády a parlamenty členských krajín s cieľom navrhnúť zmeny vo fungovaní EÚ**. Predsedníčka EK deklarovala **otvorenosť zásadným zmenám vrátane zmeny zmlúv**. Konferencia mala začať v máji 2020

a trvať dva roky. V súvislosti s pandémiou COVID-19 však termín začiatku Konferencie bude posunutý, pravdepodobne najskôr na jeseň.

Téma budúcnosti Európy spadá do portfólia troch komisárov (Šuica-Jourová-Šefčovič). EK schválila k téme komunikáciu, podľa ktorej by Konferencia mala mať **2 základné okruhy: politické témy a inštitucionálne otázky**. Rezolúcia, ktorú k tejto téme prijal v januári EP je rovnako ambiciózna a hovorí aj o možných zmenách zmlúv.

Členské štáty v diskusii v Rade zatiaľ nedospeli ku konsenzu ohľadom ambícií o inštitucionálnych otázkach a otváraní zmlúv. Všeobecná zhoda je na témach Konferencie, ktoré by mali vychádzať zo schválenej *Strategickej agendy na roky 2019-2024*. V otázke organizácie Konferencie je preferencia pre jednoduchší a decentralizovaný model s vyváženou účasťou troch inštitúcií. Všeobecná zhoda je na princípe inkluzivity a výraznom zapojení národných parlamentov.

Po schválení pozície Rady budú nasledovať negotácie Spoločnej deklarácie Rady, EP a EK, kde bude hlavnou výzvou zladiť pozície a úroveň ambícií – najmä vo formáte, štruktúre, témach konferencie.

Východiská SR

Konferencia o budúcnosti Európy bude príležitosťou hľadať odpovede na otázky ako môže EÚ fungovať efektívnejšie a demokratickejšie. **Je potrebná otvorená, inkluzívna, transparentná diskusia s občanmi**, ktorá je predpokladom posilňovania dôvery v európsky projekt. EÚ sa historicky neustále vyvíjala, prispôbovala novým podmienkam a výzvam. Kríza, ktorej momentálne Európa čelí je opäť príležitosťou analyzovať čo v EÚ funguje a čo nie, a čo je potrebné zmeniť. Do istej miery pôjde o diagnostiku aktuálneho stavu Únie, či vyhovuje potrebám občanov a jej členským štátom. Akákoľvek reforma Únie, ale nemôže byť diktovaná od stola. Preto je **potrebné vytvoriť otvorenú a demokratickú platformu**.

SR presadzuje, aby sa diskusia viedla v dvoch rovinách. Prvá sa bude týkať zásadných priorít Únie ako sú boj proti zmenám klímy, jednotný trh, sociálna spravodlivosť, digitálna transformácia Európy, funkčnosť Schengenu, dobudovanie eurozóny. Sú to sektorové politiky, v ktorých existuje priestor na prijímanie nových opatrení. **Druhá rovina sa týka otázok priamo súvisiacich s demokratickými procesmi a inštitucionálnymi záležitosťami**. To znamená, aké nástroje môžeme prijať, aby napr. rozhodovacie procesy v EÚ vrátane tvorby legislatívy boli rýchlejšie, flexibilnejšie, a zároveň čo najdemokratickejšie. Cieľom je posilnenie komunitárneho modelu spolupráce.

Na národnej úrovni si krajiny pripravujú svoje vlastné formáty realizácie Konferencie. SR by pri príprave Konferencie mala nadviazať na osvedčenú platformu Národného konventu, so zapojením poslancov NR SR, poslancov Európskeho parlamentu zvolených za SR a zástupcov občianskej spoločnosti, a rovnako nadviazať na skúsenosti z realizácie úspešného projektu MYSMEEÚ.

Mechanizmus EK na ochranu právneho štátu

Idea vytvorenia permanentného mechanizmu na ochranu právneho štátu bola zo strany EK prezentovaná v júli 2019. Mechanizmus ako taký bol kreovaný v aktuálnom roku 2020. Cieľom mechanizmu je monitorovanie podstatných aspektov týkajúcich sa právneho štátu v jednotlivých ČŠ, a to pozitívne aj negatívne. **Výsledkom má byť každoročná správa o stave právneho štátu v EÚ**. Táto bude tvorená informáciou o stave právneho štátu v EÚ (ako celku),

ako aj informáciami o jednotlivých ČŠ (kde každému ČŠ bude venovaná osobitná kapitola). Správa bude vydávaná každoročne v septembri. **V nadväznosti na zverejnenie správy k nej prebehne diskusia na pôde GAC (ako súčasť pravidelného rule of law dialogue).** V aktuálnom roku DE PRES plánuje výsledky správy zaradiť na GAC a očakáva sa, že sa to stane pravidlom aj pre nadchádzajúce PRES.

Zameranie monitorovania (a teda aj každoročnej správy) nie je aktuálne jasne stanovené, podľa EK sa bude priebežne upravovať. V roku 2020 sa má mechanizmus zamerať na **4 piliere: justičný systém, proti-korupčný rámec, pluralitu médií a ústavné a iné otázky.** V rámci mechanizmu hodlá EK skúmať existujúcu právnu úpravu, ako aj prax ČŠ. Zdrojom informácií majú byť podklady poskytnuté ČŠ, ako aj ďalšími relevantnými subjektami (NGOs, relevantné orgány a monitorovacie mechanizmy Rady Európy a pod.).

EK začiatkom každého roka osloví ČŠ s dotazníkom s konkrétnymi otázkami týkajúcimi sa právneho štátu. Aktuálne sa tak udialo koncom marca, pričom termín pre zaslanie vstupov ČŠ bol 4.5.2020. V rámci prípravy správy **EK plánuje aj návštevy ČŠ (tzv. fact-finding missions).**

Komunikáciu s EK, ako aj koordináciu prípravy vstupov SR do správy zabezpečuje MZVEZ SR. Nezastupiteľnú rolu však majú aj ostatné rezorty, keďže otázky kladené zo strany EK patria do vecnej pôsobnosti rôznych rezortov. Je mimoriadne dôležité, aby všetky ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy aktívne spolupracovali s MZVEZ SR pri každoročnej príprave vstupov do správy o stave právneho štátu.

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ (vrátane Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky)

Medzinárodné prostredie sa vyznačuje čoraz intenzívnejším súperením mocností v geopolitickej a ekonomickej oblasti, rastom medzinárodného napätia, oslabovaním medzinárodného poriadku a medzinárodného práva ako aj globálnymi a regionálnymi krízami i v bezprostrednom susedstve EÚ. Politické zmeny sú bezprostredne prepojené s novými bezpečnostnými výzvami.

Súčasný vývoj nie je v záujme SR ani EÚ, pričom na uvedené výzvy neexistujú odpovede na národnej úrovni, efektívne im možno čeliť len spoločne. V tomto kontexte sa z pohľadu SR javí ako nevyhnutnosť prehĺbenie spolupráce v oblasti SZBP EÚ a zvyšovanie jej akcieschopnosti. SR sa bude preto konštruktívne zapájať do diskusie, ako zefektívniť výkon SZBP a prispieť tak tomu, aby sa EÚ bola schopná riešiť globálne výzvy, ktoré majú bezprostredný dopad na bezpečnosť, stabilitu a prosperitu EÚ.

Spoločná bezpečnostná a obranná politika

Spoločná bezpečnostná a obranná politika (SBOP) je dôležitou súčasťou Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP), pomocou ktorej EÚ upevňuje stabilitu a bezpečnosť vo vonkajšom prostredí a tým aj vo vnútri samotnej Únie. EÚ v súčasnosti realizuje dvanásť civilných a šesť vojenských misií a operácií SBOP.

SR podporuje posilňovanie SBOP a budovanie civilných a vojenských kapacít krízového manažmentu EÚ, najmä prostredníctvom realizácie Civilného kompaktu SBOP, projektov PESCO (Stálej štruktúrovanej spolupráce v oblasti obrany) a príslušných národných implementačných plánov. SR presadzuje, aby posilňovanie európskych obranných spôsobilostí prebiehalo komplementárne a koherentne s NATO. Pre SR je pritom kľúčová garancia kolektívnej obrany v rámci čl. 5

Washingtonskej zmluvy NATO a transatlantické spojenectvo. SR podporuje posilňovanie spolupráce EÚ a NATO a v tejto súvislosti bude naďalej presadzovať vytvorenie podmienok pre účasť tretích krajín, najmä spojencov NATO, v projektoch PESCO. Odvetvie obrany (t. j. EDIDP/EDF, PESCO, vojenská mobilita) má aj zásadnú úlohu pre budúcnosť Európy a konkurencieschopnosť jej priemyslu. Reakciou na rozdrobenosť obranného priemyslu EÚ a potrebu Európy vybudovať novú generáciu kritických obranných spôsobilostí má byť nový Európsky obranný fond, ktorý pomôže vybudovať integrovanú základňu obranného priemyslu po celej EÚ.

SR má zámer pokračovať v účasti v misiách a operáciách SBOP v Bosne a Hercegovine, Kosove, Gruzínsku a na Ukrajine. Zároveň sa usiluje aj o zapojenie sa do misií SBOP v Afrike.